

Motion till riksdagen 2009/10:K7

av Eva Flyborg (fp)
med anledning av framst. 2009/10:RS4

Uppföljning av riksrevisionsreformen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte snäva in Riksrevisionens uppdrag utan bibehålla den nuvarande formuleringen i 4 § revisionslagen om Riksrevisionens mandat och om att inrätta ett särskilt revisionsutskott i riksdagen.

Motivering

Den 1 juli 2003 bildades Riksrevisionen. Samtidigt lades både Riksdagens revisorer och Riksrevisionsverket ned. Den nya myndigheten fick ett utökat och stärkt granskningsmandat. Riksrevisionen, som är riksdagens kontrollorgan, ingår som del i den grundlagsstadgade kontrollmakten och regleras i Regeringsformen. Riksrevisionen återfinns organisatoriskt som en myndighet under riksdagen, men är självständig.

Sverige har varit mycket sen med att göra revisionen av de statliga medlen självständig, faktiskt ett av de allra sista länderna i västvärlden.

En helt ny och viktig reform, två helt olika organisationer som skulle slås samman till en enhet, nya chefer och ny ledning, ny styrelse och helt nya mandat skulle nu finna sina former. Det är självklart att en sådan viktig händelse måste få tid att hitta sina former, både den interna verksamheten och relationerna med riksdagen och yttrevärlden i övrigt. Tyvärr tillsattes redan efter fyra år en utredning för att se över verksamheten. Det var enligt min mening alldeles för tidigt. Dags dato hade varit mer lämpligt.

Utredningen har nu presenterat sina förslag vilka innebär ett antal förändringar, där ett av de mest långtgående handlar om Riksrevisionens granskningsmandat samt mottagandet och behandlingen av Riksrevisionens rapporter. I korthet innebär det att granskningsmandatet ska begränsas, styrelsen ska avvecklas och att rapporterna ska sändas direkt till ansvarigt utskott i riksdagen.

Fel! Okänt namn på

gen. För att säkerställa den parlamentariska kontrollen av och insynen i Riksrevisionen, föreslås också att ett insynsråd tillsätts. Detta råd ska dock inte tilldelas några befogenheter.

Utredningens förslag tillstyrks av Riksdagsstyrelsen. Detta är bekymmersamt eftersom förslaget innebär att Riksrevisionen som kontrollinstrument försvagas i stället för att förstärkas och att riksdagens egen makt helt enkelt minskar. Därmed försvåras också riksdagens grundlagsenliga kontroll av regeringen. Detta är inte bra – oavsett vilken färg regeringen har.

Utredningen föreslår att Riksrevisionens granskningar i framtiden ska skickas direkt till berört utskott och att Riksrevisionen därtill ska se till att granska alla utskottens huvuddelar under året.

Detta förslag grundar sig tyvärr i en felaktig föreställning om hur revisionen av staten går till och vad själva kompetensen i revision egentligen innebär.

Fackutskotten behandlar regeringens politik och förslag till åtgärder.

Men Riksrevisionen har inte till uppgift att granska politiken som sådan. Riksrevisionen granskar om regeringens politik genomförs på det sätt som riksdagen beslutat och i enlighet med de mål, lagar och bestämmelser som riksdagen också beslutat om och som reglerar regeringens handlande. Det handlar också om regeringen har tillsett att myndigheterna styrs och prioriterar på ett sådant sätt att de fullföljer sin myndighetsutövning så att det samverkar till vad riksdagen har beslutat och regeringen ska verkställa. Det handlar också om olika myndigheters förmåga att leverera enligt de mål som satts upp. I slutänden handlar det också om hur väl regeringen förmår hålla riksdagen informerad på ett godtagbart sätt och att vi helt enkelt får valuta för våra skattepengar. En nog så ädel och viktig uppgift för varje riksdag och riksdagsledamot.

Riksrevisionens granskningar handlar alltså inte om "om" utan om "hur".

Bara för att fackutskotten är något av experter på den politik som ligger inom deras ansvarsområde finns inga garantier för att de har kompetens att bedöma revisionsfrågor. Tvärtom, det ligger i sakens natur att ett utskott inte både vill förorda en viss politik och sedan kritisera densamma. Inte heller finns det i dag någon egentlig tid för den seriösa granskning som Riksrevisionens rapporter förtjänar. Jag är mycket skeptisk till att utskotten ska hinna med det mer i framtiden än nu. Inte ens EU-frågorna hinns med på ett sätt som kan kallas tillfredsställande tyvärr. Där måste vi lägga än mer tid i framtiden.

Vill vi att riksdagen ska kunna sköta sin kontrollfunktion på ett bra sätt vore det mycket bättre att införa den modell som den breda majoriteten av EU-länder valt – den med ett särskilt mottagande revisionsutskott. Det skapar kontinuitet i kontrollfunktionen och ger förutsättningar för utskottets ledamöter och kansli att bygga upp den kompetens och erfarenhet som behövs för att granskningsarbetet ska fungera effektivt. Med erfarenhet och kompetens kan man dessutom göra de i många fall oerhört viktiga men svåra crossoveranalyser som den mer breda och samlade kunskapen ger. Detta är viktigt i alla sammanhang, men än viktigare just här där syntesen är själva kärnan i beslutet. Det bredare anslaget ger ovärderliga insikter och lärdomar för nya beslut och dessutom en mer välfungerande statsapparat med betydande vinster för

Fel! Okänt namn på

både ekonomin och demokratin. Till ett sådant utskott skulle man knyta erfarna och revisionsintresserade politiker med förmåga att höja sig över dagspolitiken.

Många av rapporterna är också sådana att de berör flera områden. Ska då samtliga berörda utskott hantera samma rapport eller ska endast ett utskott ta del av och hantera kunskapen?

Här, liksom på många andra ställen dessvärre, saknas de grundläggande resonemangen om hur och varför man har kommit fram till de slutsatser som man presenterar. Det är därför ofta svårt, ibland omöjligt, att dela utredningens insikter.

Dessvärre vittnar utredningen om stora kunskapsluckor i hur de faktiska förhållandena egentligen är i riksdagens revisionsverksamhet. Alltför många egendomliga slutsatser och direkta sakfel står att finna i utredningens rapporter.

Rekommendationer som utredningen ger om Riksrevisionens internationella uppdrag visar också på en bristande insikt i hur de internationella sammanhangen och uppdragen fungerar och vilken vikt de bör ges. I detta sammanhang blir utredningens förslag direkt improduktiva och till nackdel för Sverige i det fortsatta internationella arbetet. Det krav på full kostnadstäckning som finns för internationella revisionsuppdrag försvårar för Riksrevisionen och där borde vi kunna hitta ett nytt och bättre system.

Riksrevisionen ska ägna sig åt relevanta och väsentliga problem, men att avgöra vad detta är måste vara upp till den fristående och oberoende revisionens omdöme. Detta oberoende som vi äntligen har fått igenom i Sverige ska nu inte snävas in.

Underlaget för riksdagen att fatta beslut på, Riksrevisionsutredningens samtliga rapporter, kan inte anses vara tillfyllest, varför förslaget måste avslås. En återremittering av förslaget till Riksdagsstyrelsen för vidare diskussion är lämpligt. Riksdagsstyrelsen kan sedan återkomma till riksdagen med nytt förslag där ovanstående är beaktat.

Stockholm den 9 december 2009

Eva Flyborg (fp)